

Indsatsplan for bekæmpelse af
kæmpe-bjørneklo 2022

Albertslund
Kommune

Forord	3
1. Generelt om kæmpe-bjørneklos økologi	4
1.1 Kæmpe-bjørneklo.....	4
1.2 Blomstring og frøsætning	4
1.3 Identifikation af kæmpe-bjørneklo.....	4
1.4 Forvekslingsmuligheder.....	4
2. Lovmæssige forhold	5
2.1 Indsatsområde og varighed	5
2.2 Målsætning.....	5
2.3 Beskyttet natur.....	5
2.4 Fredede områder.....	6
2.5 Tidsfrister for bekæmpelse	6
2.6 Bekæmpelsesstrategi – samarbejde med grundejere og borgere	6
2.7 Indberetning af kæmpe-bjørneklo	6
2.8 Tilsyn og påbud	6
2.9 Spørgsmål og hjælp	7
2.10 Lån af udstyr.....	7
3. Kæmpe-bjørneklo i Albertslund Kommune	7
3.1 Kommunens bekæmpelse.....	7
3.2 Kæmpe-bjørneklo på grænsen mellem Albertslund Kommune og andre kommuner...7	
4. Bekæmpelse	8
4.1 Sikkerhedsforanstaltninger ved bekæmpelse	8
4.2 Bestandstørrelse og metode.....	8
4.3 Rodstikning og opgravning.....	9
4.4 Græsning.....	9
4.5 Skærmpapning	10
4.6 Kemisk bekæmpelse	10
4.7 Mekanisk bekæmpelse.....	11
4.8 Termisk bekæmpelse.....	11

Forord

Kæmpe-bjørneklo er et problem for den danske natur, da den spreder sig aggressivt, udkonkurrerer danske plantearter og på den måde forringer levevilkårene for hjemmehørende og naturligt forekommende plante- og dyrearter. Derudover kan dens saft medføre meget ubehagelige allergiske reaktioner. I Albertslund Kommune findes kæmpe-bjørneklo spredt i hele kommunen, men med de største forekomster i Store Vejleådal og langs jernbanen. Kommunen har i en årrække foretaget bekæmpelse på kommunale arealer ved blandt andet fåregræsning, slåning og uden anvendelse af pesticider. Registreringer viser, at forekomsten stort set er begrænset til disse steder, men at planten også dukker op spredt andre steder i kommunen. Den hidtidige indsats mod kæmpe-bjørneklo har betydet, at de store, tætte forekomster med planten bliver færre og mindre, men at den er fortsat udbredt i hele kommunen. For at styrke den nuværende indsats har kommunen valgt at udarbejde *Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo i Albertslund Kommune 2022*.

Planen definerer mål for bekæmpelsen, refererer til lovgrundlaget for bekæmpelsen, bestemmer indsatsområdet for hele kommunen og hvordan planen skal administreres i forhold til bekæmpelse på privatejede arealer. Plantens økologi, bekæmpelsestidspunkter og -metoder beskrives også, især med henblik på vejledning til borgere og grundejere. Med indsatsplanen som grundlag for en målrettet og konsekvent bekæmpelse i hele kommunen er det forhåbningen, at kæmpe-bjørneklo efter en årrække stort set vil forsvinde fra kommunen. Små, pludseligt opståede bestande vil blive holdt nede i de områder, hvor den fortsat spirer frem. Oplysninger om fremkomster af kæmpe-bjørneklo kan meddeles til kommunen ved at kontakte Agenda Centret: 4362 2015 eller Materialegårdens callcenter: 4368 3205.

Forsidefoto: venligst stillet til rådighed af Andreas Lund Povlsen.

1. Generelt om kæmpe-bjørneklos økologi

1.1 Kæmpe-bjørneklo

I Danmark findes der naturligt to arter af hjemmehørende bjørneklo: Almindelig Bjørneklo og Grønblomstret Bjørneklo og disse ikke skal bekæmpes. Den ikke-hjemmehørende art, kæmpe-bjørneklo (*Heracleum mantegazzianum*), blev i begyndelsen af det 19. århundrede indført fra det vestlige Kaukasus til Danmark som prydpilte. Efterfølgende har planten spredt sig, fordi den ikke har nogen naturlige fjender i Danmark. Planten betegnes som en invasiv art, da den ikke er hjemmehørende i Danmark, og fordi den udkonkurrerer hjemmehørende planter. Det skyldes blandt andet, at kæmpe-bjørneklo spirer tidligere om foråret end mange andre planter, at den har meget kraftig vækst og at de store blade bortskygger andre planter. Plantens saft medfører allergiske reaktioner, når det berørte hudområde udsættes for solens ultraviolette lys. Selv om solen ikke skinner, bør man under alle omstændigheder undgå kontakt med plantesaften. Allergiske reaktioner ses ved rødme, hævelse af huden og væskeansamlinger. Det er dog forskelligt, hvor kraftigt folk reagerer. Selv efter flere år kan et tidligere udsat område være følsomt overfor sollys. Derimod er det kun de færreste dyr, som får allergiske reaktioner. Kæmpe-Bjørneklo kan vokse mange forskellige steder, men primært i fugtige områder, eksempelvis langs vandløb, hvor frøene kan spredes med vandet. Da frøene er store og lette, spredes de også med vinden. Endvidere kan menneskelige aktiviteter sprede frøene, eksempelvis ved transport af jord eller ved kørsel langs vandløb i forbindelse med vandløbsvedligeholdelse.

1.2 Blomstring og frøsætning

Kæmpe-Bjørneklo blomstrer normalt efter 2-4 år, men hvis vækstbetingelserne er dårlige, kan der gå længere tid. Blomstringen sker som oftest i juni-august, men kan forekomme allerede i maj eller i oktober-november, hvis de oprindelige blomsterstande er gået tabt, for eksempel ved bekæmpelse. Blomsterne sidder i en relativt flad skærm og er som oftest hvide eller hvidgule. Frøene dannes fra juli, og hver enkelt plante producerer enorme mængder af frø. Gennemsnitligt bliver der produceret 20.000 frø, men op til 100.000 kan forekomme. Derfor er det vigtigt at bekæmpe planten, inden frøene modnes og spredes. Efter blomstringen dør planten normalt. 95 % af frøene ligger i de øverste 5 cm af jorden. Når foråret kommer, er det langt fra alle frø, som har overlevet. Der vil dog ofte være mere end 2.000 frø/m². De fleste frø i frøpuljen spirer om foråret. I de følgende år bliver der færre og færre levedygtige frø, men de kan overleve i jorden i 10-15 år. Det betyder, at man efter bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo i et område er nødt til at besøge det i de efterfølgende år for at undersøge, om nye planter spirer frem. Kæmpe-bjørneklo etablerer sig primært, hvis jorden er helt eller delvist uden anden plantevækst. Derimod har kæmpe-bjørneklo vanskeligt ved at etablere sig i et område med tæt græstæppe.

1.3 Identifikation af kæmpe-bjørneklo

Kæmpe-bjørneklo er en stor plante, der kan blive op til 4 m høj. Stænglen er groft furet, rødpletet, med spredte stive hår og har en diameter på 5-10 cm. På udvoksede eksemplarer kan bladene blive op til 1,5 m høje og 1 meter brede. De er dybt indskåret og har groft savtakkede kanter. Nye planter af kæmpe-bjørneklo kan være vanskelige at bestemme, men de er som oftest uden hår, buttakkede, glatte eller svagt skinnende og lugter sødligt og let kvalmt. Man skal dog ikke nulre små blade uden arbejdshandsker, da de også kan medføre allergiske reaktioner.

1.4 Forvekslingsmuligheder

Når kæmpe-bjørneklo er fuldt udvokset, kan den vanskeligt forveksles med andre planter, men små eksemplarer, der ikke blomstrer, kan især forveksles med nedenstående arter:

- Strand-Kvan bliver 1-2 meter høj. Stænglen er furet, men kun sjældent rødlig. Derimod er det nederste af grundbladene røde. Den har modsat kæmpe-bjørneklo grønne blomster, som sidder i en kugleformet skærm
- Skov-Angelik er modsat kæmpe-bjørneklo næsten uden hår på stænglen, men til gengæld har den en karakteristisk rød farve. Derudover er stænglen rund og ikke furet
- Vild pastinak har gule blomster og kan lige som kæmpe-bjørneklo medføre allergiske reaktioner. Stænglen er kantet og oftest glat
- Almindelig- og grønblomstret bjørneklo ligner hinanden meget og kan adskilles fra kæmpe-bjørneklo, da stænglen er tæthåret og ikke rødpletet for neden. Planterne er endvidere generelt mindre (maksimalt 1½ meter høje) og har mindre, mørkegrønne blade, der er enkelt snitdelte med groft tandede bladafsnit.

2. Lovmæssige forhold

2.1 Indsatsområde og varighed

Kæmpe-bjørneklos effekt på den danske natur har forårsaget, at Landbrugsstyrelsen udarbejdede *Bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo (BEK nr. 17 af 13/01/2006)*. På baggrund af denne er private og offentlige grundejere i Albertslund Kommune forpligtet til at foretage en effektiv bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo. Med hele kommunen som indsatsområde og pligten til at bekæmpe er der mulighed for at foretage en fælles og koordineret indsats. Målet med indsatsplanen er at stoppe spredningen af kæmpe-bjørneklo i kommunen og indenfor ni år have reduceret eller helt udryddet forekomsten af planten som led i en beskyttelse af hjemmehørende plante- og dyrearter.

Hele Albertslund Kommune er indsatsområde, hvor planens tidsfrister anvendes med henblik på, at der så vidt muligt sikres en systematisk og koordineret bekæmpelse. Indsatsplanen er gældende, indtil Kommunalbestyrelsen beslutter andet. Planen forventes revideret i 2026.

2.2 Målsætning

Den overordnede målsætning for indsatsplanen er, at stoppe spredningen af kæmpe-bjørneklo, og at planten, når målet er nået, i Albertslund Kommune kun forekommer spredt og i så små bestande, at den ikke udgør en trussel for hjemmehørende plante- og dyrearter. Både mindre forekomster (under 200 planter) og store forekomster (over 200 planter) skal bekæmpes. I store forekomster kan indsatsen være meget ressourcekrævende og derfor er kravet til bekæmpelse lempet i forhold til mindre forekomster. For mindre forekomster må der efter to års bekæmpelse ved udgangen af oktober måned ikke være levende planter tilstede, og i store forekomster skal antallet af planter være mindsket. Selv om indsatsplanens mål opfyldes gennem en systematisk og koordineret bekæmpelse, vil kæmpe-bjørneklo stadig kunne forekomme i kommunen. Dels kan frø fra kæmpe-bjørneklo være spiringsdygtige i op til 10-15 år, dels er det usandsynligt, at der ikke vil ske spredning andre steder fra.

2.3 Beskyttet natur

Enge, moser, heder, overdrev og søer er ofte beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven. Derudover er mange vandløb også beskyttet. På §3-beskyttede områder er der forbud mod aktiviteter, som ændrer tilstanden af disse områder, eksempelvis sprøjtning og jordfræsning. Hvis der skal foregå bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo på arealer, som er beskyttet, kan det derfor kræve en dispensation, der gives af kommunen. Kommunen skal kontaktes, hvis man ønsker at foretage bekæmpelse på beskyttede arealer, da det kan kræve en dispensation i henhold til Naturbeskyttelsesloven.

2.4 Fredede områder

I Albertslund Kommune er to områder langs Store Vejle Å fredet. Det drejer sig om en fredning fra Porsemosen i nord til Roskildevej i syd. Den anden fredning udgøres af et område syd for jernbanen og ned til motorvejssammenfletningen. Kommunen skal kontaktes, inden der foretages bekæmpelse, da det kan kræve dispensation fra fredningskendelsen for områderne. Dispensation gives af Fredningsnævnet.

2.5 Tidsfrister for bekæmpelse

For at sikre en effektiv bekæmpelse har Albertslund Kommune opstillet følgende tidsfrister for bekæmpelse:

- Første gang: Inden 27. april
- Anden gang: Inden 1. juni
- Tredje gang: Inden 15. juli
- Fjerde gang: Inden 31. august

Vækstsæsonens begyndelse varierer selvfølgelig fra år til år, men inden 27. april kan man de fleste år regne med, at planterne er begyndt at vokse og kan bekæmpes første gang. I "Vejledning til grundejere" er angivet tidspunkter for bekæmpelse alt efter hvilken bekæmpelsesform, der vælges. Efter hver bekæmpelse bør bekæmpede forekomster tilses hver 3-4 uge for at tage stilling til det rigtige tidspunkt for næste bekæmpelse. Det kan være nødvendigt at tilses bekæmpede forekomster efter 31. august, da bekæmpede planter også sent på sommeren kan danne blomsterstande, der skal fjernes inden frøsætning. Det er grundejerens ansvar, at kæmpe-bjørneklo på intet tidspunkt spreder frø.

2.6 Bekæmpelsesstrategi – samarbejde med grundejere og borgere

Albertslund Kommune foretrækker frivillighedens vej og ønsker derfor som udgangspunkt en dialog med grundejerne om bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo på privat ejendom. Kommunen har i en årrække bekæmpet kæmpe-bjørneklo på kommunale arealer og har således stor erfaring med bekæmpelse. Med denne erfaring er det kommunens hensigt at stille til grundejernes rådighed i form af rådgivning om bekæmpelse. De største forekomster af kæmpe-bjørneklo findes på kommunens arealer, og her fortsætter bekæmpelsen selvfølgelig. Skal målene nås, er det dog vigtigt med en koordineret indsats alle steder, hvor planterne forekommer, og kommunen lægger derfor op til, at der er tale om et fælles projekt. Inden bekæmpelse sættes i gang, skal kommunen kontaktes, således at det sikres, at der ikke vælges uhensigtsmæssige metoder eller metoder, som eventuelt kræver dispensation i forhold til anden lovgivning.

2.7 Indberetning af kæmpe-bjørneklo

Hvis du finder kæmpe-bjørneklo, må du meget gerne kontakte kommunen. Du kan sende oplysningerne til vejogpark@albertslund.dk, kontakte Albertslund verdensmålcenter: 4362 2015 eller Materialelegårdens callcenter: 4366 0466.

2.8 Tilsyn og påbud

Samtidig med at kendte forekomster på kommunens arealer tilses, vil kommunen hvert år tilses, at private og offentlige grundejere foretager en effektiv bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo, og at tidsfristerne for bekæmpelsen overholdes som beskrevet i indsatsplanen. Hvis det ved tilsyn konstateres, at det ikke sker, vil der blive udstedt påbud om bekæmpelse. Påbuddet varsles ikke, idet indsatsplanens tidsfrister anses for indirekte varsel om påbud. Hvis et påbud ikke er efterlevet efter 14 dage, kan kommunen vælge at foretage bekæmpelse for grundejeres regning eller at foretage politianmeldelse med indstilling om, at den manglende efterlevelse af påbuddet skal straffes med en bøde. Hvis der foretages politianmeldelse, orienteres grundejeren om, at sagen er overdraget til politiet. Som grundejer er der mulighed for at klage til

Landbrugsstyrelsen over et påbud inden 4 uger efter det er udstedt. Klagen sendes til Albertslund Kommune, som videresender den til Direktoratet. Som myndighed er det kommunens pligt at føre tilsyn og kontrollere, at indsatsplanen følges på alle arealer i kommunen.

2.9 Spørgsmål og hjælp

Albertslund Kommune er behjælpelig med råd og vejledning i bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo, men kan ikke påtage sig at fjerne den.

2.10 Lån af udstyr

Hvis en grundejerforening eller en privat grundejer, som har forekomster af kæmpe-bjørneklo på sin ejendom, er det muligt i eksempelvis en weekend at låne en spade og sorte plastsække af kommunen. Efterfølgende er det muligt at få afhentet fyldte affaldssække med kæmpe-bjørneklo. Udstyret kan lånes ved at kontakte Albertslund Verdensmålcenter, Kanalens Kvarter 32, tlf.: 4362 2015, eller Materialegården, Gadagervej 23, tlf.: 4366 0466.

3. Kæmpe-bjørneklo i Albertslund Kommune

3.1 Kommunens bekæmpelse

Kæmpe-bjørneklo forekommer overvejende og i store, sammenhængende bestande i de mere eller mindre fugtige områder i Store Vejleådal, langs jernbanen men også spredt i kommunen i større eller mindre bestande. En registrering fra marts 2009 viser tillige forekomster i erhvervsområder og enkelte steder i boligområder (Bilag 2 – Udbredelse marts 2009). Kommunens registrering omfatter ikke Naturstyrelsens arealer i Vestskoven, Naturstyrelsen har sin egen registrering. Som del af den almindelige drift og vedligeholdelse af kommunens naturområder, parker og grønne områder og vandløbsvedligeholdelse foretager Albertslund Kommune bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo.

Bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo sker overvejende ved græsning med får, kvæg og i nogen grad tillige ved afslåning. Får og kvæg har en forkærlighed for planten, og arealer, der kan afgræsses, øges hele tiden ved opsætning af nye folde. Fremover vil bekæmpelse dog ikke ske med får, da de ikke er optimale til naturpleje i Danmark. Det er kvæg derimod.

Kommunens Materialegård foretager dels maskinel bekæmpelse af større forekomster og manuel bekæmpelse ved rodstikning samt afskæring og indsamling af skærme af mindre bestande. Endelig gør Albertslund Verdensmålcenter og Kulturøkologisk Forening en stor indsats ved blandt andet at bekæmpe på steder, der er vanskeligt tilgængelige for maskiner.

3.2 Kæmpe-bjørneklo på grænsen mellem Albertslund Kommune og andre kommuner

For effektivt at kunne bekæmpe kæmpe-bjørneklo i Albertslund Kommune, er det nødvendigt, at der også foretages bekæmpelse på arealer, som støder op til kommunen. Særligt vigtig i den forbindelse er Høje-Taastrup Kommune, hvor Store Vejle Å på en lang strækning er kommunegrænse, med mere eller mindre fugtige områder og også pletvis mindre forekomster af kæmpe-bjørneklo på begge sider. Derfor er der allerede i dag et tæt samarbejde om bekæmpelse også på tværs af åen. Af hensyn til bekæmpelse i Store Vejleådal er det vigtigt, at der foretages bekæmpelse og ikke sker frøspredning fra Egedal og Ballerup kommune længere oppe ad åen. Af hensyn til bekæmpelse i Vallensbæk og Ishøj kommune længere nede ad åen er det vigtigt, at der ikke sker frøspredning fra Albertslund Kommune. Udover kæmpe-bjørneklo ved grænsen til Høje-Taastrup Kommune er der konstateret enkelte forekomster på eller ved grænsen til Vallensbæk, Glostrup og Brøndby Kommune. Med henblik på en koordineret indsats med nabokommunerne på Vestegnen er det hensigten at gøre samarbejdet med nabokommunerne - og hermed også Egedal og Ballerup Kommune - tættere.

4. Bekæmpelse

4.1 Sikkerhedsforanstaltninger ved bekæmpelse

For at undgå at blive påvirket af plantesaften fra kæmpe-bjørneklo ved bekæmpelse er det nødvendigt med forskellige sikkerhedsforanstaltninger. Bare berøring med selv små planter kan medføre allergiske reaktioner. Ved bekæmpelse må der ikke anvendes buskrydder, da plantesaften bliver spredt som fine dråber. Slagleklipper kan anvendes, hvis man sidder i et ordentligt førerhus, som sikrer, at man ikke udsættes for dråber af plantesaften fra kæmpe-bjørneklo. Ved bekæmpelse bør hele kroppen være dækket af vandafvisende tøj, og der bør anvendes lange handsker samt beskyttelsesbriller eller -visir. Efter brug af udstyret skal man være opmærksom på ikke at få saften på sig. Bomuldstøj og -handsker skal undgås, da de kan opsuge saften, så kroppen bliver udsat. Når man bekæmper kæmpe-bjørneklo, anbefales det at medbringe sæbe og for eksempel en 5-liter dunk med vand til at vaske sig, hvis man får plantesaft på sig. Hvis der er et vandløb eller sø i nærheden, kan det dog også bruges til at skylle sig i. Efterfølgende bør man undgå at udsætte hudområdet for sollys i mindst 48 timer. Hvis man får plantesaft i øjnene, skal de skylles med vand og beskyttes med solbriller. Endvidere bør lægen kontaktes.

4.2 Bestandsstørrelse og metode

Der findes forskellige metoder til bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo. Valget af metode afhænger blandt andet af bestandsstørrelse, tæthed af planter og på hvilket tidspunkt, bekæmpelsen finder sted. Ofte er det nødvendigt at kombinere bekæmpelsesmetoderne. Det vurderes dog, at følgende metoder er mest effektive:

- Rodstikning og opgravning
- Græsning
- Skærmpkning
- Kemisk bekæmpelse
- Anden bekæmpelse (mekanisk, termisk – kulde og varme)

Kravet til indsatsen er størst de første år, men mindskes derefter betragteligt. For at sikre at der bliver foretaget en effektiv bekæmpelse har Albertslund Kommune opstillet følgende tidsfrister for igangsættelse af bekæmpelse (afhængig af den valgte bekæmpelsesmetode):

- Første gang: Inden 27. april
- Anden gang: Inden 1. juni
- Tredje gang: Inden 15. juli
- Fjerde gang: Inden 31. august
- Ved skærmpkning, hvor det afgørende er, at frøene ikke modnes: senest den 1. juli

Fristerne er for, hvornår bekæmpelse skal være igangsat. Tidspunkter, hvor bekæmpelse erfaringsmæssigt og med fordel kan påbegyndes, er nævnt ved de enkelte metoder. Uanset valg af bekæmpelsesmetode skal en lokalitet med kæmpe-bjørneklo besøges mindst 2 gange i vækstperioden for at undersøge, om planter skal bekæmpes. Ved bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo er der risiko for at blive ramt af plantesaft. Hvis man er overfølsom, er påvirkningen størst i solskinsvejr. Derfor bør bekæmpelsen ske, når det er overskyet/regnvejr. Det gælder dog ikke for bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo med pesticider, hvor bekæmpelsen bør ske i solskinsvejr, fordi effekten er størst på dette tidspunkt.

Bekæmpelse af enkelte planter og mindre bestand(e):

Når enkeltstående kæmpe-bjørneklo eller mindre forekomster skal bekæmpes, er rodstikning/opgravning den mest effektive metode. Hvis man pludselig opdager nye kæmpe-bjørneklo med brune frø på

skærmene, skal skærmene forsigtigt klippes af og derefter destrueres. Det er meget vigtigt, at der ikke spredes frø fra skærmene. Opdages kæmpe-bjørneklo på tidligere tidspunkter, kan planterne bekæmpes ved nogle af de andre foreslåede metoder, afhængig af planternes størrelse.

Bekæmpelse af spredte og/eller store forekomster:

Den bedste metode til at bekæmpe store forekomster er uden tvivl afgræsning med kvæg, hvis det er muligt. Kan det imidlertid ikke lade sig gøre, bør man overveje overdækning med plast eller rodstikning/opgravning. Selv om metoderne er tidskrævende, er de meget effektive. Det kan virke som en uoverskuelig opgave at bekæmpe store forekomster, men man skal fokusere på primært at hindre frøsætning og sekundært at begrænse udbredelsesområdet. Derfor skal man ikke forsøge at tynde ud i hele forekomsten, men i stedet fjerne alle planter i ét område.

Rodstikning/opgravning kan derimod ikke anbefales de første to år, hvor store og tætte forekomster bekæmpes. Det skyldes, at oprodningen i jorden kan medføre en stor opblomstring af kæmpe-bjørneklo fra frøene i jorden i de efterfølgende år. I stedet skal der i de første to år anvendes skærmapning af blomstrende kæmpe-bjørneklo, så de dør. Når denne metode er anvendt i to år, og planten ikke har dannet spiringsdygtige frø, vil frøpuljen være meget lille, og derfor kan man det tredje år anvende rodstikning/opgravning, uden der sker en stor fremspiring af planten.

4.3 Rodstikning og opgravning

Rodstikning og opgravning er meget effektive metoder til bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo, men de er også tidskrævende. Det er de eneste metoder, hvor planten slås ihjel øjeblikkeligt uden benyttelse af gift. Af denne årsag anbefaler kommunen, at man benytter sig af denne metode. Starttidspunkt for bekæmpelse: slutningen af marts/begyndelsen af april, når planterne maksimalt er 50 cm høje. Genbesøg: 3-4 uger efter første bekæmpelse. For at metoderne er effektive, kræver det, at man får hele eller så meget af vækstpunktet op af jorden som muligt. Jo større planterne er, jo længere sidder vækstpunktet nede i jorden. Små planter med en højde på maksimal 50 cm kan nøjes med at blive rodstukket med en skarpsleben spade 10-15 cm under jorden. Derefter hives planten op. Ved metoden skæres planten over under vækstpunktet. På større planter er rodstikning ikke en effektiv metode, og det vil kun svare til en slåning af planten. Her er det nødvendigt at grave hele den roformede rod op. De rodstukne/opgravede planter efterlades på jorden, så deres skygning ikke hindrer fremvækst af nye planter. Det er dog nødvendigt at være opmærksom på, at roden kan danne nye rødder. Derfor skal den altid hugges itu. Bekæmpelse af små planter er lettest. Derfor er det bedst, hvis bekæmpelsen begynder i det tidlige forår, inden planterne bliver for store. Desuden mindskes risikoen for at blive ramt af plantesaft, når de er små. Efter rodstikning/opgravning skal lokaliteten genbesøges 3-4 uger efter første bekæmpelse for at bekæmpe eventuelle tilbageværende planter. Rodstikning og opgravning er især anvendelige til enkeltstående planter og mindre forekomster. Derudover er metoderne velegnede i områder, som er vanskeligt tilgængelige eksempelvis på stejle vandløbsbredder og også hvis planterne står mellem træer og buske. Til rodstikning og opgravning anbefales det, at anvende en skarpsleben spade med et stærkt skæfte. Hvis man medbringer en fil, kan spaden holdes skarp. For små og mellemstore planter kan der normalt rodstikkes 100-300 stk./time. Ved opgravning af store planter, der vil kunne blomstre samme år, kan maksimalt 50 planter bekæmpes pr. time.

4.4 Græsning

De fleste fåreracer er effektive til at æde kæmpe-bjørneklo, men kommunen anbefaler ikke brugen af får, da de ikke er optimale naturplejere. Det er kvæg derimod, selvom de ikke er ligeså glade for kæmpe-bjørneklo. Heste ikke er særligt anvendelige, idet de sjældent spiser planten, men de kan, ligesom kvæg, medvirke til nedtrampning af planterne. Det er vigtigt at begynde afgræsningen tidligt i plantens vækstsæson for at udpine den mest muligt og for at hindre den i at sætte frø. Hvis der først udsættes dyr, når planten er blevet stor, kan de ikke hindre blomstring og frøsætning, og derfor skal bestandene slås i

stedet. Derefter kan dyrene æde de nye blade, der skyder frem. Det er nødvendigt med et højt græsningstryk, for at indsatsen virker. Et forhøjet græsningstryk er dog ikke godt for arealets biodiversitet helt generelt og derfor skal man være opmærksom på at nedjustere græsningstrykket, når den ønskede effekt er opnået. På grund af frøspredning skal det undersøges, om der vokser kæmpe-bjørneklo uden for afgræssede arealer, i et omfang at der stadigvæk er tale om egen grund. Starttidspunkt for bekæmpelse: marts/april, mens planterne er små. Genbesøg: græsningen foretages kontinuerligt. Dyr kan også få allergiske reaktioner på huden fra kontakt med kæmpe-bjørneklo. Det er især nøgen og upigmenteret hud, som er udsat. For at modvirke dette kan man vælge dyr med pigment på hovedet. Hvis det viser sig, at nogle dyr får allergiske reaktioner, bør det overvejes, om en anden metode hellere skal anvendes.

4.5 Skærmkapning

Formålet med skærmkapning er at fjerne de blomstrende skærme, så planten dør, fordi den har brugt energiressourcerne til blomstringen. Det kræver, at kapningen foretages på det helt rette tidspunkt, ellers dannes en masse mindre skærme/"panikskud", som skal også bekæmpes. Starttidspunkt for bekæmpelse: juni/juli, når skærmene er afblomstret. Genbesøg: 3 og 6 uger efter første bekæmpelse. Bekæmpelsen sker, når de blomstrende skærme sætter grønne frø. Først overskæres den blomstrende plante under grundbladene, så der ikke kommer energi til roden, hvorefter skærmene afkappes, så der sidder så lidt stængel tilbage som muligt, eksempelvis med et ørnenæb. På den måde mindskes næringsstofførslen til skærmene, og frøene modnes ikke. De afkappede skærme kan efterlades på jorden, selv om frøene er grønne. Hvis frøene er brune ved afkapningen, er den foretaget for sent, og de modnes derfor på jorden. Hvis det er tilfældet, skal skærmene indsamles og destrueres. De må ikke komposteres eller afleveres som grønt eller haveaffald. I mindre bestande anbefales som hovedregel, at afkappede blomsterstande indsamles og destrueres. Hvis forekomsten af kæmpe-bjørneklo er stor, skal kun de blomstrende planter bekæmpes. Ikke-blomstrende planter skal foreløbigt bevares, da de vil bortskygge nye planter. Disse planter skal dog i de følgende år bekæmpes. Enten fordi de blomstrer eller som led i en total fjernelse af hele forekomsten. Metoden er effektiv men tidskrævende. Det er nødvendigt at besøge området flere gange, da planterne blomstrer på forskellige tidspunkter og fordi, der kan dannes nye skærme på de afkappede stængler.

4.6 Kemisk bekæmpelse

Albertslund Kommune anbefaler kraftigt grundejerne ikke at bekæmpe kæmpe-bjørneklo kemisk, dvs. med sprøjtemidler. Albertslund Kommune anvender ikke sprøjtemidler og anbefaler derfor, at private og offentlige grundejere i kommunen heller ikke gør. Endvidere har kommunen siden 1996 levet op til aftalen med regeringen om ikke at anvende pesticider i driften af de kommunale arealer.

Hvis du - mod kommunens anbefaling - beslutter at gøre brug af sprøjtemidler, bør den ske, når kæmpe-bjørneklo har en maksimal højde på 50 cm. Dermed er arealet overskueligt, og der skal ikke sprøjtes i højden, hvor der er krav om åndedrætsværn. Derudover skal sprøjtningen foregå i stille, solrig vejr og når temperaturen er over 10° C. Hvis planterne er blevet store, skal de slås ned med eksempelvis le eller maskine, og derefter kan de nye blade sprøjtes. Generelt skal pesticider anvendes direkte på de enkelte planter og ikke i for eksempel bredsprøjtter. Dermed undgår man at skade andre, omkringstående planter, som bortskygger nye kæmpe-bjørneklo. Bredsprøjtning skaber også områder uden plantedække, som er perfekte spiresteder for nye kæmpe-bjørneklo. Derfor er det meget vigtigt, at kun den enkelte kæmpe-bjørneklo rammes af sprøjtemidlet. Langs vandløb skal metoden være enten pensling eller sprøjtning, for at sikre at væsken rammer direkte på planten og ikke ned i vandet. Der kan anvendes sprøjtelanse eller weedwiper. Starttidspunkt for bekæmpelse: slutningen af marts/begyndelsen af april, når planterne maksimalt er 50 cm høje. Genbesøg: maj. Det er kun tilladt at anvende midler, som indeholder glyphosat. Bekæmper man tættere end 2 meter fra et vandløb, er det kun lovligt at anvende specielle midler, eksempelvis Roundup Bio eller Glyfonova Plus. Salt er uegnet. Udover at slå planter ihjel, ændrer salt

jordbundskemien med efterfølgende skadevirkninger også på den omgivende vegetation. Anvendelse af salt til bekæmpelse vil være ulovlig på en lang række arealtyper og frarådes i det hele taget.

4.7 Mekanisk slåning

Ofte bliver store forekomster af kæmpe-bjørneklo slået med maskiner. Metoden er dog ikke særlig effektiv og kræver mange slåninger. Anvendelse af grenknuser eller slagleklipper har dog givet gode resultater, sandsynligvis fordi planterne rives over, hvorved meget plantesaft flyder ud. Hvis planterne i en forekomst er blevet høje kan slåning anvendes som første del af bekæmpelsen, hvor man efterfølgende anvender en mere effektiv metode, eksempelvis rodstikning/opgravning eller afgræsning, når planterne kommer op igen. Fræsning eller anden form for jordbehandling kan anvendes som bekæmpelsesmetode. Ved metoden ødelægges planternes rødder. Nye planter vil dog efterfølgende spire frem, og derfor er det nødvendigt at gentage metoden flere gange i løbet af sommeren. Efter jordbehandlingen må der ikke sidde frø på traktor eller markredskab, da kæmpe-bjørneklo derved kan blive spredt til nye områder. På 2-meter bræmmer langs vandløb må der som udgangspunkt ikke foretages jordbehandling.

4.8 Termisk behandling

Ukrudtsbrændere og -dampere anvendes hyppigt til at fjerne ukrudt. Ved bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo er det kun effektivt til kimplanter eller ganske små planter. Det er tidsspilde at anvende ukrudtsbrændere og -dampere på større planter. Man skal være opmærksom på, at ovenstående metode ikke er uden risici og at den er meget energikrævende og derfor bidrager til udledning af CO₂.